

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadržni dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročilna za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 42.

Sobota, 27. maja 1933.

Leto VIII.

Kakšna bo stanovska država?

Za demokratičnimi državami nastopa problem stanovskih držav. Demokracija je namreč za kapitalistični svet postala nevarna, ker je grozila, da odpravi kapitalistične privilegije, to je kapitalistično izkoriščanje narodov, oziroma delovnih slojev. Zato je kapitalizem pričel borbo proti demokraciji, ki mu je v nekaterih državah uspela vsaj navidez, to je usurpiral je vso državno oblast zase, ki jo bo delil z narodom le po svoji uvidevnosti.

V stanovski državi bodo zastopane v gospodarskopoličnih korporacijah le stanovske organizacije. Delodajalske organizacije po moči svojega kapitala, delavske pa po svojih organizacijah v tako majhnem številu, da bodo v stanovskih parlamentih lahko dajali dobre svete, vpliva pa ne bodo imele. V stanovskih parlamentih torej, če ne bi bilo višjih duhovnih in socialnih sil, bi bilo delavstvo obsojeno, da igra pohlevne statiste, gospodje kapitalisti in njih organizacije pa bi lahko vodile brezskrbno svojo eksploatacijsko politiko.

Problem stanovskih držav je torej surogat za demokratični parlamentarizem, v katerem pa je izključeno, da bi zastopstvo delavstva moglo kdaj odločevati v splošno korist, ali prističi privilegije izkoriščanja. Stanovska država pomeni afirmacijo kapitalističnega družabnega reda, zato jo tudi zagovarjajo vsi reakcionarci in kapitalisti.

Večna pa tudi ne bo stanovska državna oblika Temmanj večna, ker je kapitalistični družabni red v krizi, v veliki krizi. Nova oblika te krize ne more odpraviti. To vidimo v Italiji, nov zgleđ pa nam bo nudila Nemčija.

Neizogibno je, da mora slediti veliki krizi večji preobrat kakor je ta. Stanovska država ni produkt napredka, ampak le ovira napredku, to je konsolidaciji človeške družbe. Vse ostane pri starem, v novi državi pa se bodo razmere še poostriale, kar bo za obstoječi kapitalizem še večja nevarnost. Kakor se danes poraja reakcija nasilno, nezakonito, lomi pri-sege in zakone, tako nastane na podlagi hujše krize nov preporod narodov, ki mu bo sveta samo lastna pravica. Pravica večine, pravica potrebe, pravica proti krivicam.

Če pojde reakcionarni razvoj po sedanji poti, je edino ta preporod naravni izhod iz težke krize.

Nemška pomožna policija ne pripada vojski.

V efektivnem odbor razorožitvene konference je dne 22. t. m. bilo glasovanje o francoskem predlogu, da naj se nemška pomožna policija vračunava v stanje vojske. Francoski predlog je pa bil odklonjen. Za francoski predlog so glasovale Francija, Poljska, Mala antanta in Belgija, dočim so smatrali Nemčija, Avstrija, Anglija, Amerika, Italija, Švedska, Ogrska in Holandska, da pomožna policija ni vojska.

Glasovanje je pokazalo dve »fronti«, od katerih močnejša očitno smatra, da povečanje policije pomeni le utrditev varnosti, ne pa ojačanja vojaške napa-dalne sile.

Važna izjava.

Direktorij štirih velesil za vzdrževanje miru v Evropi.

Pogajanja za ustanovitev pakta štirih zahodnih evropskih velesil, ki so se vršila v Rimu, so zaključena, ni pa še pakt podpisan. Posamezne države hočejo prekontrolirati njega besedilo. Vsekakor je že verjetno, da bo pakt podpisan, ker se nobena štirih velesil ne more podpisu ogniti, če noče prepustiti proste poti ustvarjanju dveh sovražnih si front v Evropi, ki bi utegnili v krajši dobi po-ostriiti razmerje do vojnega razpo-loženja.

Pakt je gospodarskopoličnega značaja ter ima namen predvsem urediti, seveda v kapitalističnem zmislu, gospodarstvo, to je, ustvariti možnost, da evropske države uredijo svoje razmere v zmislu mednarodnih pogodb in dogovorov. Tu igrajo največjo vlogo vojni in drugi dolgo-vi, ki bi v slučaju poloma ne bili iz-terljivi.

Mussolini je rekel v fašističnem svetu, da utegnejo razorožitev, lon-donska konferenca in pakt štirih ve-

lesil zagotoviti Evropi daljšo mirno dobo.

Italijansko časopisje pa poudarja, da bo s paktom štirih velesil pojas-njena in urejena evropska atmo-sfera.

Vprašanje revizije mej se je v paktu opustilo. Nemčija je sprejela tudi zahtevo glede varnosti, ki jo za-hteva Francija z ozirom na vpraša-nje razorožitve. Če pride do revizi-je mirovni pogodbi in državnih mej, se v to direktorij štirih velesil ne bo vtikal, marveč ostanejo ta vpraša-nja v kompetenci Društva narodov. Direktorij nima namena omejevati pravic Društva narodov in male države bodo vedno lahko apelirale na to mednarodno ustanovo, če bi se jim zdelo, da so ogroženi njih inte-resi.

To priznanje je pomembno, ker se s tem potrjuje mednarodna de-mokracija, katere reprezentant je Društvo narodov. Priznava se prin-cip. To je za današnje brutalno dik-tatorsko atmosfero mnogo.

Katoličani podpirajo vsak režim, ako se spoštuje pravice cerkve.

»Slovenec« z dne 24. t. m. prinaša zanimivo izvajanje vatikanskega glasila »Osservatore Romano (štev. 117), ker člankar govori o zadržanju nemških katoličanov do nove vlade in jih brani pred očitkom kapitulacije. Prinašamo dobesedno nekatere odstavke iz tega zanimivega članka, ki bodo gotovo tudi naše čitatelje zanimali, zlasti stališče, ki ga zavzema katoliška cerkev v pogledu so-delovanja katoličanov s kakim režimom.

»Stvar nikakor ni nova, da ka-toličani iz domovinske ljubezni so-delujejo. Oni morejo podpirati vsak režim, samo da respektira pravice cerkve, garantira za mir in je na-rodnemu občestvu v korist. V teh treh točkah je lapidarno formuliran program za možno sodelovanje katoličanov pri kakem režimu.

Vatikansko glasilo nadalje iz-va-ja po smislu okrožnice nemških škofov: Škofje so izrazili priprav-ljenost katoličanov, da pod gor-njimi pogoji sodelujejo. Da hoče vlada zgraditi državo na krščan-skih temeljih in živeti s cerkvijo v prijateljstvu, je treba z odobra-

vanjem vzeti na znanje. Toda sila sama ne zadostuje in smarali bi za nasilje, ko bi se hotelo ustanoviti državno cerkev, kakor nekateri hočejo. Vera in cerkvena disciplina je izključna zadeva cerkve. Kdor bi posegal na to polje, bi gotovo samo škodoval . . .

Od teh zahtev katoličani tudi v Nemčiji niso in gotovo tudi ne bo-do odstopili. Ako so narodni so-cialisti toliko pametni, da bodo pravice cerkve respektirali in se ne vdali ekstremnim strujam, ki so v stranki, jim je treba samo če-stitati, ker bo to zlasti v konfesio-nalno neenotni državi le v korist državi in narodni skupnosti.«

Tako toraj »Slovenec« in vatican-sko glasilo. Režim lahko izvaja naj-hujšo nasilje in mori svoje nasprot-nike, vse to katoličanov ne moti, da bi ne bili pripravljene sodelovati s takim režimom. Le cerkev in njeno imetje mora ostati nedotaknjeno. To stališče in priznanje cerkvenih kro-gov popolnoma odgovarja zgodovini rimske katoliške cerkve.

Nov atentat na avstrijsko ustavnost.

Krščansko-socialni člani ustavnega sodnega dvora odstopili.

V torek so odstopili trije krščan-sko-socialni člani avstrijskega ustav-nega dvora. Predsednik dr. A. Wanschura pravi, da je odstopil, ker pride v obravnavanje pritožba du-najske občine proti Dollfusovim za-silnim naredbam. Krščansko-socialni člani so očitno odstopili spora-zumno s stranko.

V ustavni sodni dvor imenuje po-lovico članov in namestnikov vlada, izvemši predsednika, za drugo polo-vico članov pa stavita predlog par-lament in zvezni svet. Vlada pa se-daj odreja, da ustavnega sodišča ne more sklicati do izpolnitve, ker ni zastopan del parlamentarnih zastop-nikov in gre predvsem za važna vprašanja. (Dunaj: socialni demokrati proti krščanskim socialcem!)

Namen je torej dosežen. Ustavni sodni dvor toliko časa ne bo zase-dal, dokler se ne nadomeste krščan-skosocialni člani. Ker parlamenta ni in ga še daljšo dobo ne bo, tudi ne bo posloval ustavni sodni dvor, da bi razsodil v sporu med dunajskim županom Seitzem in kanclerjem Doll-fussom.

Tako sankcionira krščansko-so-cialna vlada svoje protustavne od-redbe!

Gandí zopet glada-je, da bi pri-silil svoje rojake, da priznajo »nedo-takljivim« (t. j. parijem) enakopravnost. Zdravniki izjavljajo, da tega zadnjega gladovanja ne bo preživel, ker je popolnoma izčrpan.

Živko Topalović:

Ali naj poizkusimo obnoviti politično delo?

(Dalje.)

Imeli smo velike medsebojne razprave konec 1928. in početkom 1929. leta. Plemenski spor med meščanskimi strankami proti koncu 1928. leta je bil strahovit. Aktivnost političnih korporacij, vlade in narodne skupščine je bila paralizirana. Preživana je bila kri v narodni skupščini. Nastalo je veliko medse-bojno prepiranje. Ali naj to prepira-nje potegne tudi delavstvo s seboj in razbije zedinjeno socialistično gi-banje? Na vse nas so ti dogodki med meščanskimi strankami napra-vili globok utisk. Mnogo jih je bilo duhovno zapletenih v ta spor. Toda vendar je zmagala uvidevnost: **da smo mi eno in oni so drugo.** Zmaga-la je uvidevnost: mi ne smemo do-puščati, da nas meščansko jedro potegne s seboj ter oddalji od naših posebnih namenov. Zmagala je uvi-devnost, da je naša dolžnost, da ne opustimo delovanja, ki je življenska potreba delavskega razreda ter da razvijemo novo gibanje z nameni, ki ne soglašajo z buržujskimi na-meni in njihovimi boji za oblast v tem gospodarstvu, v tem družab-nem redu. Naše gibanje je torej ob največji zmedi duhov ohranilo svo-jo samostojnost in jedro meščansko ga ni zavedlo ne na eno ne na dru-go stran. Prav zaradi tega, ker je takrat, ob težkem prelomu dobe, razumelo obvarovati svojo samo-stalnost, je naše gibanje danes **po-polnoma svobodno**, da uravnava svojo politiko. Oni, kdor se je takrat vezal z borbeno fronto buržuazije, se more še danes jako težko osvoboditi te zveze.

Istotako je treba poudariti dej-stvo, da smo srečni, ker nas kon-cem 1928. leta meščanske stranke niso zavlekle v drveči vrtnice svoje medplemenske borbe; mi smo bili v stanju, brez notranjih pretreslajev delavsko socialistično gibanje ohrani-ti tudi v težkih časih, ki so potem nastali. In s tem gibanjem smo mi obvarovali delavskemu razredu ve-lik del dotedanjih pridobitev, med drugim tudi pridobitev svobodnega strokovnega organiziranja.

Nastal je velik prelom početkom leta 1929. Novi šestijanuarski režim je omejil možnost delovanja tako delavcem kakor buržuaziji, dovolje-val je delovanje le edino na čisto ekonomskem, socialnem in kultur-nem polju. In kako naj se dela ali ne, brez popolne svobode kritike in tiska, pod obveznostjo prijave vsa-kega dela policiji, ob zahtevanju do-voljenja za vsak sestanek, ob pred-laganju spisov cenzuri?

Nekateri sodrugi so takrat po-štено verovali, da je bolje, če se ne dela več. Ko opozicionalni buržuj-ski politiki prekrizavajo roke in ne delajo, prekrizavamo jih tudi mi. Ča-kajmo, da režim pade, da pride de-mokracija. V miru, to je ugajalo tu-di buržujski mentaliteti, pot za onim »javnim mnenjem«, ki ga ustvarjajo meščanske stranke. Z druge strani so nas napadali komunisti: kakšni izdajalci smo, kako legitimiramo vladajoči režim s tem, da v sploš-nem prav nič ne delamo. Govorili so in pisali, da je vsako vzdrževa-nje delavskega tiska pod cenzuro

samo varanje, ker se v službi režima more pisati samo ono, kar režim hoče in kar njemu služi, a ne ono, kar služi delavcem.

Tudi to našega gibanja ni spuntalo, marveč takoj je našlo svojo pot, odtrgavši se od vpliva meščanskih in puntarskih mentalitet.

Najgloblja misel v marksizmu je njegovo odkritje, da je socializem moralistično-filozofski nauk, o enakosti in bratski skupnosti ljudi, čeprav je bil in ostal tisoče let razredne družbe samo prazna pesem in molitev, prav do takrat, dokler je gospodarski razvoj ustvaril živ družabni razred, živo silo, ki hoče ta nauk prevzeti za svoj politični in gospodarski bojni cilj in s svojim bojem ter močjo ga izvojevati. Ta razred je delovni proletarijat, delavski razred. Socializem je naša moralna zahteva. Naše naučno-teoretsko prepričanje je, da brez nje-ga človeška družba ne more iziti iz nesreč, ki jih ustvarja kapitalistični gospodarski red. Mi smo prepričani, da bo proletarijat sprejel socializem in se boril zanj. Socializem ni isto kakor proletarijat in vsakodnevne potrebe proletarijata... Toda socializem je rastlina brez korenin, če ni zvezan s proletarijatom in si ne osvoji proletarijata. Bodočnost socializma je vezana z bodočnostjo proletarijata. In socializem in socialisti morejo vedno ostati v najtesnejši zvezi s proletarijatom, ker je potrebno, da ostanejo. Po razmerah, v katerih se živi, utegne biti njih udejstvovanje bolj ali manj odkrito socialistično. Ni velika napaka, če je zaradi pritiska razmer malo socialistično. Nikdar pa ne sme biti protisocialistično, ne sme ustvarjati meje med delavci in socializmom. In zaradi omejene možnosti udejstvovanja med delavci se socialistov ne sme odvajati od delavcev.

(Konec prih.)

Plebiscit o priključitvi Avstrije Nemčiji?

V soboto je nemški pravosodni minister dr. Frank zopet napadal avstrijsko vladu v svojem govoru.

Z ozirom na močno agitacijo utegne avstrijska vlada te vprašanje končno rešiti s plebiscitom. Vlada sicer o plebiscitu še ni sklepala, vendar pa se pripravlja nanj, ker hoče zavezati nemško fašistično gibanje.

Spomladansko blago

kupite dobro in po ceni samo v J. Trpinovem bazarju

„Prebujeni Nemci.“

Nekoliko značajnih sličic iz »Tretjega cesarstva«.

Nedeljski zagrebški »Jutarnji list« (od 21. V. 1933) je prinesel od svojega dopisnika dr. P. nekoliko značajnih sličic, ki jih je sam doživel v Berlinu. V teh sličicah se nepokolebljivo vidi, kakšen je fašistični revolucionarni teror in pojm nove »civilizacije« in takozvane »kulture«. Krik: »Proč z marksizmom!« je le onemoglo besnenje fašizma v kapitalizmu, ki je že od svojega rojstva sem zapisan poginu. Stare tradicije takih revolucij, ki jih ožive znoreli fanatiki, so le zadnji sunek umirajočega družabnega sistema.

Vse to in podobno je le sad svetovne vojne. Doraščajoča generacija se je rodila kratko pred klanjem milijonov in med in sedaj rodi sad.

Prevedel sem te sličice v informacije, pouk in zdravo razmišljanje. Kajti, marksizem je, ostane in bo ostal, pa če se gore znižajo in doline zvišajo.

Iv. Vuk.

Kako so me aretirali?

Stopil sem k nekemu prodajalcu novin, da si kupim nacionalno-socialistični »Der Angriff«. Tedaj se je pojavil pred menoj nekak civilist s

Toda tudi plebiscit utegne nuditi priliko za fašistično agitacijo.

Avstrija se igra z jako nevarnim orožjem. Malokatera dežela v Evropi ima tako ugodne prilike kakor Avstrija, da izvaja politično demokracijo. Toda avstrijski krščanski socialci so uvedli nekako absolutistično diktaturo iz zgolj razrednega sovraštva napram socialnim demokratom, dočim bi, če bi bili demokratični in socialna stranka prav

Doma in po svetu.

Koroški Slovenci in westfalski slovenski hitlerjevci. »Jutro« od dne 16. t. m. piše v članku »Položaj v Avstriji in koroški Slovenci« tudi to-le: »Nesporno je, da bi po zmagi hitlerjevcev bila slovenska manjšina (na Koroškem namreč) zbrisana z lica zemlje, kakor so v Nemčiji z brutalno brezobzirnostjo nastopili proti Lužiškim Srbom, čeprav se niso nikdar vmešavali v strankarski boj ter so hitlerjevci v splošnem v srbskih občinah dobili pri vsakih volitvah celo več glasov nego v sosednjih nemških občinah. To pa Srbom ni obvarovalo pred udarcem, ki jim je naenkrat vzel njihove narodne zavode, voditelji pa so morali brez vsake krivde naravnost v ječe. Interes koroških Slovencev je predvsem ta, da se Avstriji posreči odbiti hitlerjevski naval.« Malo čudno se to sliši, ko so se na drugi strani naši westfalski Slovenci tako navdušili za nemškega »führerja«. Mi sicer ne želimo našim westfalskim rojakom slične usode kakor je doletela Lužiške Srbe, vendar se bojimo, da tudi njim ne bodo pomagale slične izjave klečeplazenja — kakor so jih podali n. pr. v Ljubljani — pred navalom nemških rasističnih borb, kadar pridejo na vrsto. Takrat pa bog pomagaj in bolha!

»Slovenec« o spolnem vprašanju. Nedeljski »Slovenec« zelo jedko polemizira z »Mladim plamenom«, ki je priobčil v zadnji številki članek o spolnem vprašanju, v katerem razvija pisec nekoliko bolj napredne nazore, kakor so v navadi pri katoliških moralistih. V tej polemiki je »Slovenec« ušel tudi tale zanj nenavadni stavek: »Brezvestno je iti v zakon duhovno nepriljubljen, bolan in v popolnem pomanjkanju dela in jela.« (Podčrtali mi.) Na podlagi te važne socialne ugotovitve bomo »Slovenca« še prijeli za jezik, kadar bo zopet premleval svojo staro sofistiko.

XIII. velesejem v Ljubljani se bo vršil od 3. do 12. junija. Z velesejemsko legitimacijo je dovoljen 50 % popust na železnici. Legitimacije se dobe pri Putniku, denarnih zavodih, trgovskih organizacijah, večjih železniških postajah Dravske banovine

lahko ob toleranci napram socialni demokraciji in upoštevajoč socialno-politične zahteve delavstva, bili lahko upravljali deželo po načelih prave demokracije.

Esperiment diktature in sedaj še plebiscit o priključitvi Avstrije k Nemčiji, pa je tako močan grobokop, ki bo zadal krščanskim socialcem najtežji udarec. Če bi se hoteli ogniti nevarnosti, bi morali predvsem čuvati republikansko demokracijo.

itd. in direktno od velesejemskega urada.

Šest komunistov obsojenih na smrt. V Plovdivu na Bulgarskem je bilo šest komunistov obsojenih pred vojnim sodiščem na smrt, ker so snovali v vojski komunistične celice.

Preganjanje »Arbeiter-Zeitunge«. Za »Arbeiter-Zeitunge« in še nekatere socialnodemokratske liste v Avstriji je uvedena za nedoločen čas predhodna cenzura.

V Avstriji so vse rdeče zastave prepovedane. Na podlagi vojnega zakona je vlada prepovedala vse zastave, ki zbujajo javno ogorčenje, to je politične zastave in druge znake s sovjetsko zvezdo, s tremi pšicami in s hakenkrajcom. Rdeče zastave in razni emblemi pač niso vzrok gospodarske krize in socialne bede.

Bajka o pasivnosti železnic. Te dni so se vršile na Dunaju konference Dunavsko-Savsko-Jadranske železnice (bivše Južne železnice), ki so se jih udeležili tudi delegati vseh prizadetih držav, po katerih tečejo proge te železnice, to je Avstrije, Ogrske, Italije in Jugoslavije. Konferenca je sklenila predlagati obnovo zboru družbe, ki se bo vršil 7. junija t. l. na Dunaju, zmanjšanje osnovnega kapitala družbe na ta način, da družba s svojim dobičkom odkupi od skupnega števila 728.196 delnic, ki tvorijo osnovni kapital podjetja v vrednosti 29.128.840 zlatih frankov, 139.571 delnic, ki predstavljajo vrednost 5.583.840 zlatih

frankov in jih uniči. Istočasno se bo poslovni prebitek za leto 1932 v znesku 78.061.46 zlatih frankov predokazal rezervnemu skladu za odkup nadaljnjih delnic.

Cehoslovaška ima 2018 kino-podjetij. Od teh je 818 za neme filme. Za tonfilme je na razpolago v teh podjetjih 350.000 sedežev, za neme filme pa 260.000 sedežev.

Nemški fašizem bi rad bojkotiral Avstrijo. Nemški fašisti agitirajo za bojkot proti Avstriji. Celovski hotelirji so se v petek zglasili pri dežel-nem glavarju in mu predložili dopise svojih gostov, ki iz političnih vzrokov ne morejo priti v avstrijska letovišča. Boje se namreč fašistov, ki nasilno agitirajo za bojkot.

Uničene knjige v Nemčiji. V Nemčiji so uničili doslej okoli 10.000 meterskih centov knjig. Uničene knjige reprezentirajo vrednost 1.5 do 2 milijardi dinarjev. Od »nevarnih« knjig so jih shranili vsake po 25 za muzeje. Privatnih knjižnic niso zaplenili, razen, če so last javno delujočih oseb.

Učenjak o nemški »čisti rasi«. Voditelj oddelka za evgeniko v Berlinu, prof. dr. Herman Muckermann, je svaril v predavanju, da bi posamezne nemške rodove obsojali kot manjvredne. Treba je jemati nemški narod tak, kakršen je, kot mešanico petih ali šestih plemen, v kateri so se izvršile v križanju marsikateri prekoračbe. — Če bi hotel Hitler doseči čisto nemško pleme, bi to celo kemičnim potom težko dosegel.

Socialnodemokratski poslanec izgubil. Soc.-dem. poslanec v pruskem deželnem zboru Erich Kuttner je že pred več dnevi izgubil. Kuttner je bil v političnem boju posebno dober časnikar in tudi odločen poslanec. Nemški fašistični tisk pravi, da je mogoče (!) bežal v inozemstvo. — Ipak je čudno, da ni nobenega glasu o njem.

V Nemčiji ni več pisemske tajnosti. Tajna državna policija pregledava vsa pisma, ki prihajajo iz inozemstva. Zato je potrebna previdnost. Policija izjavlja, da hoče s tem zasledovati komunistične — zarote.

Solnčite se

pod varstvom

NIVEA
KREME-OLJA.

Oboje pospešuje porjavenje kože in zmanjšuje nevarnost solnčarice. Zavidali Vas bodo za Vašo zdravo temno polt. Toda ne solnčite se z mokrim telesom in natrite si vedno poprej kožo z Nivea-kremo ali Nivea-oljem. Nivea-krema in Nivea-olja sta nenadomestljiva in jih ni mogoče ponarejati, ker samo ta dva izdelka vsebujeta eucerit.

Krema: škatle Din 6.— in Din 25.—, tube Din 12.— in Din 17.—.

»Hakenkreuzem« v gumbovi luknjici in me vprašal:

»Kdo ste, gospod?«

V roki se mu je zasvetil revolver.

Odgovoril sem lakonično:

»Novinar.«

»Novinar? Odkod? Tujec! Vašo izkaznico.«

»Blagovolite se prej legitimirati. Vedeti moram, ali imam opravka z organom oblasti.«

»Ne vprašajte. Aretirani ste. Sledite mi!«

Protestiral sem. Ali sedaj je pristopil nek stražnik. Takoj sem se mu pritožil. No ta stražnik zakona mi je zabrusil bahaško:

»Res je, aretirani ste. Morate se pokoriti ukazom gospoda Sturmführerja!«

Oba sta me odvedla v nekak »Sturmlokal« (gostilna) nacionalnih socialistov. Tu je vse mrgolelo rjavih srajc. Ravno so pretepali nekega dvajsetletnega fanta — žida. Trije so jezдили na njemu in ga bili s pestmi, ostali so gledali in se zaničljivo smejali. To se je ponavljalo vsakih deset minut. Komaj so me opazili, že je eden izmed rjavosrajčnikov vzkliknil:

»Aha, sedaj pride vrsta na tega!«

Pokazal je s prstom name.

Protestiral sem:

»Opozarjam vas, da sem inozemski novinar in obenem član nemškega novinarskega združenja. Pred dvema dnevoma sem razgovarjal z ministrom Seldtejem. Imam kot internacionalni novinar pristop tudi k ostalim ministrom. Bodite prepričani, da se bom pritožil, kajti vi grdo kazite ono kulturno sliko, ki sem jo imel dosedaj o Nemčiji.«

»Seldte!« so se zakrohotali nekateri. — »Stahlhelmer Seldte! Ta bo tako odletel; odpilnil ga bo prvi veter po naših zmagovitih volitvah. Pri kom se boste potem pritožili?«

Nekateri zmernejši med njimi so nekaj med seboj šepetali, a nato je eden izmed njih pristopil k meni:

»Legitimirajte se! Sami veste, da se moramo z vsemi silami boriti zoper hudičeve marksiste, a Genosse, ki Vas je aretiral, trdi, da ste komunist.«

Zdelo se mi je prav, da zaenkrat ne odgovorim na te besede, ali vendar se nisem mogel vzdržati; ušlo mi je:

»Kaj je to vidno na mojem nosu?«

Izвлеkel sem takoj potni list in novinarsko legitimacijo. In ko je moj inkvizitor potni list nekolikokrat obrnil v roki, je vzkliknil patetično:

»Aha, jugoslovanski komunist!«

V prebujeni Nemčiji ne potrebujemo tujcev.

»Počasi, počasi, ptičica! Nikar se tako ne izprsi. Najprej ostanete tukaj, a potem greste v Alex (policijsko predsedstvo) a od tam na vaš Balkan. Plačali vam bomo celo potne stroške. Tukaj, v prebujeni Nemčiji, ne potrebujemo nobenih tujcev!«

Zadržali so me tu polnih šest ur; zmerjali so me — no, pretepali me niso, dasi so v tem času pretepli okrog nekaj desetih »marksistov«, ki so jih enostavno privlekli iz ulice. Vsak si lahko predstavlja, koliko ljudi je bilo pretepenih v takšnih Sturmlokalih, katerih je v Berlinu v vsaki ulici po več.

Okrog enajstih ponoči se je ustavil pred Sturmlokalom policijski avto, že malone prenapolnjen z aretiranci. Moral sem v avto. Med vožnjo se je avto ustavljal pri nekolikih policijskih izpostavah in Sturmlokalih ter pobiral aretirance. Prišli smo tako še le ob dveh ponoči v Alex. (Dalje prihodnjic.)

Ali si že poravnal naročnino? Ako že ne, stori takoj svojo dolžnost!

Komunistična propaganda v Rockefellerjevem mestu. V velikanskem kompleksu nebotičnikov v New Yorku, ki ga je dal sezidati milijarder Rockefeller, so sklenili veliko dvorano ameriške radio-družbe okrasiti z veliko stensko sliko. Pozvali so v to svrhu umetniškega slikarja Diego Rivera in mu poverili, da izvrši sliko po svoji uvidevnosti, mora pa predstavljati velik napredek sodobnosti. Slikar je delal v zaprti dvorani več mesecev na ogromni sliki. Ko je bila končno gotova, so povabljeni gostje na svoje nemalo začudenje zagledali na steni Lenina, ki proži roke črnemu delavcu na svoji desni in belemu vojaku na svoji levi strani. V ozadju se je pa videla ogromna masa brezposelnih z rdečimi zastavami. Predzrelega slikarja so nato seveda nagnali, prej pa so mu še po pogodbi morali izplačati honorar v znesku 21.000 dolarjev. Slika je pa ostala.

Socialistični časopis.

Zanimanje za teoretska in politična vprašanja postaja med delavstvom vsak dan večje. Vzrok temu je gospodarska kriza in pa tudi tragični politični dogodki po svetu, ki vodijo naravnost v mednarodni kaos, če tega proletarijat ne more ali ne ume preprečiti.

Z ozirom na vse to se je pojavila volja za obnovo javnega socialističnega strankarskega udejstvovanja. Ta čin pa mora biti dobro pripravljen. Iz tega razloga so se pristojni forumi našega gibanja odločili, da se list »Snaga«, časopis za delavsko kulturo, preosnuje v politično-teoretski časopis našega socialističnega gibanja. V »Snagi« bodo odslej sodelovali sodruzi iz vseh krajev naše dežele. Pisali bodo o obnovi socialistične stranke, o notranjih političnih vprašanjih, o značaju sedanje gospodarske krize, o razmerah v Rusiji, o dogodkih v Nemčiji ter o vseh drugih aktualnih vprašanjih, glede katerih je treba imeti pravilno presojanje med organiziranim delavstvom.

»Snaga« izhaja v Sarajevu, za sedaj na 32 straneh, enkrat mesečno. Letna naročnina znaša 30 Din, polletna 16 Din, četrtletna 9 Din. Posamezne številke so po 3 Din. Naslov je: »Snaga«, Sarajevo, Delavski dom. Poštni predal 181. List priporočamo, ker ima namen pripraviti duhovni teren obnovitvi socialistične stranke.

SK. „Svoboda“ Maribor

Privedi za Binkošti, t. j. v nedeljo, dne 4. in v ponedeljek, dne 5. junija t. l.

veliko sportno slavlje

zvezano z otvoritvijo novega igrišča pri mačdalenskem parku.

Sporod:
1. Nedelja, dne 4. junija dopoldne: Sprejem celovških sportnih gostov na kolodvoru z godbo. Popoldne ob 14. uri na novem igrišču otvoritveni govor, nato predtekma med šolsko mladino S. K. Maribora in šolsko mladino S. K. Svobode. Ob pol 16. uri nastop lahkoatletске sekcije. Ob pol 17. uri mednarodna tekma med S. K. St. Peter (Celovec) in S. K. Svoboda (Maribor). Ob 18. uri se prične na istem igrišču prosta zabava z godbo in s plesom, ki bo trajala do 23. ure. Igrišče bo razsvetljeno. V slučaju slabega vremena se bo vršila prosta zabava v vseh prostorih Gambrinove dvorane.
2. Ponedeljek, dne 5. junija dopoldne: Razkazovanje mesta in kopalnišča gostom. Popoldne ob 14. uri predtekma S. K. Rapid (rez.) in S. K. Svoboda (rez.) Ob pol 16. uri mednarodna tekma S. K. St. Peter (Celovec) in S. K. Rapid (Maribor).
Vstopnina znaša: Din 10, 5 in 3.
Kupujte vstopnice v predprodaji
Odbor.

Individualizem in kolektivizem.

Nedavno smo čitali v »Slov. Narodu« klavern člančič o individualizmu in kolektivizmu. Trezno misleč človek ne more vzeti take idejne kolobocije za resno. Omenjeni člančič pa se ne odlikuje le po zmedenosti in ne očituje le, da ga je pisal eklektik, temveč je pisan v skrajno reakcionarnem in nečuvnem tonu, zato je potrebno nekaj ugotovitev.

Predvsem člankar obsoja, da »sodobniki« (najbrž kapitalisti?) niso dovolj aktivni ter se ne bore »proti lažnemu principu enakosti, ki postavlja človeka ne glede na njegove individualne zmožnosti na enako višino ali bolje enako nižino«. Potem tolmači, kdo so tisti sodobniki. Pravi, da so to individualizem, kulturni in gospodarski soustvaritelji, ki čutijo v sebi močno zavest, da je prisilni kolektivizem za nadpovprečnega (!) posameznika škodljiv. Dalje trdi, da je gospodarstvo v bistvu vsota zasebnih (!) zadev, da mora biti torej zasebna (!) zadeva. Pravi, da se ne more noben deloven človek sprijazniti z načeli kolektivističnega dela in da kolektivistična razporeditev dela ne pozna odgovornosti v oni meri, kakršna je zasidrana v individualnem gospodarstvu. Naglašja, da je baje ta odgovornost jamstvo za napredek in blagostanje množice. In ta absurd: »Ta odgovornost je koristna skupnosti celo v primeru, če gre samo za osebne (!) koristi.« Smešnost prehaja v gorostasnost: »Nikjer ni nobenega znaka, ki bi kazal na utemeljenost preloma z individualističnim duhom v prilog ublažitve eksistenčnega boja in še manj za povzdigo splošnega blagostanja.« Konec te strahovite godlje je zabeljen z ocvirki, ki so pač lahko le produkt dekadentne miselnosti kakšnega purgerja. Člankar trdi, da sedanje krize ni kriv kapitalistični gospodarski ustroj, ampak človeška narava, kar dokazuje to, da se zadnja leta na področju državnih, političnih in gospodarskih interesov uveljavlja načelo individualizma, dočim se istočasno širi med ljudmi ideja kolektivizma — med ljudmi, ki pričakujejo, da bi se mogli kot del množice okoristiti na račun drugih.

Vse to se čita kot izpoved o duševnih mukah paralizirane. Ni čudo, da je še vedno tako hudo na svetu, če imajo besedo takšni duhovni!

Gospodje kapitalisti in njihovi prirepaniki se torej boje, da bi se uveljavil princip enakosti, da bi se smelo tudi delavstvo udeleževati v gospodarskem, političnem in kulturnem pogledu. Ta enakost bi škodovala po njihovem mnenju nadpovprečnim individualistom! To je pa po njihovem mnenju povsem brezpomembno, da doslej množice delavstva ni smele odločati v nobenem pogledu, tiste množice, ki imajo med seboj nešteto nadpovprečnih, a ne dvignjenih duhovnih moči! Nadpovprečni ljudje iz vrst delavstva bi lahko koristili skupnosti več kot vsi kapitalisti. Člankar je seveda prezrl glavno vprašanje, **bistvo problema kolektivizma in individualizma.** Ne ve in no-

če vedeti, zakaj je kapitalistični družabni ustroj v takšni krizi, in nima niti pojma o razvoju družbe.

Zdaj ve že večina delavstva — česar ne vedo nadpovprečniki kova omenjenega člankarja — da preživlja individualizem najhujšo krizo, ki se zlasti očituje v krizi svetovnega gospodarstva. Odkar živi človeštvo, ga je življenje sililo v kolektivizem, k skupnemu stremljenju, k skupnemu delu in sožitju. Najprej se je kolektivizem začel očitovati v prastarih združbah. Brez ideje kolektivizma bi ne nastala nobena organizacija in tudi ne država, ki je v bistvu organizacija. Človek je socialno bitje in zato mora živeti v socialnih edinicah. Družbeni razvoj pa preoblikuje te socialne edince kot zahteva življenje in po načelih, katera nam odkriva znanost o razvoju družbe.

Ni treba naštevati »dobrin«, katere nudi delavstvu individualistično gospodarstvo: ni se nam treba sklicevati na svetovno bedo, ki jo je zakrivila tenka družbena plast individualistov (kapitalistov) in vsi vemo, da je vojno zakrivil individualistični kapitalizem. Odgovornost individualistov, boljše neodgovornost, individualističnih kapitalistov je poglajala svetovno gospodarstvo v razkroj. V individualističnem gospodarstvu in smotrenosti v proizvodnji in ne pravilne razdelitve materialnih dobrin. V njem je delavec samo proizvajalna moč, ne več človek, ki bi smel uživati sadove svojega dela in ki bi smel misliti ter odločati — delavec je samo brezpraven stroj, ki ga lahko delodajalec zavzre, kadar hoče brez vsake odgovornosti.

Vsi znaki kažejo, da je izhod samo v kolektivizmu, v ustroju, ki sili delati vse, ki hočejo živeti; v ustroju, v katerem ne more nihče živeti na račun drugih, ki zahteva za vse enake dolžnosti in nudi vsem enake ugodnosti, ki omogoča vsem izrabiti svoje sposobnosti, ki dopušča vsem misliti in ki zahteva od vseh odgovornosti. V kolektivnem ustroju vlada smotrenost v proizvodnji in porazdelitvi dobrin, v njem je povsem uveljavljeno načelo pravilne racionalizacije. V njem so torej izpolnjeni vsi pogoji, ki jih pogrešamo v individualističnem ustroju, zaradi česar je ta začel propadati.

Kdor tega ne vidi, je pač slep. Omenjeni člankar je zapel kaj žalostno labudjo pesem individualizmu, saj je sumljivo podobna žabjemu kvakanju. Individualizem se razkrajja vsestransko; noben individualist še ni mogel ustvariti ničesar velikega, kajti vse velike zamisli uresničuje le skupnost; iz množice prihaja pobuda za velika dela in dejanja, na množici slone vse življenske ideje. Kolektivizem je istoveten z vzajemnostjo in brez vzajemnosti ni ustvarjalne sile. V vzajemnosti pa ne vodi množice slep nagon, temveč vsečloveško spoznanje, da je človek socialno bitje, da brez skupnosti ni posameznika in da brez kolektivno usmerjenih posameznikov človeštvo nima bodočnosti. Labor.

Maribor.

Delavske žene in dekleta sklicujejo za torek, dne 30. t. m. ob 20 uri ženski shod, ki se bo vršil v dvorani Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II. Na zborovanju bodo žene in matere zahtevale, da se naj § 171 spopolni tako, da sme žena preprečiti rojstvo otroka, ki ga ne bo mogla preživljati. Ta zahteva je danes povsem socialnega značaja, zato delavske žene in matere, udeležite se shoda polnoštevilno.

Živilski delavci za svoje pravice. Minulo nedeljo se je vršilo lepo uspelo zborovanje živilskih delavcev v Mariboru. Zborovalci so do zadnjega kotečka napolnili dvorano »Pri zlatem konju« in z zanimanjem sledili izvajanjem referentov. Poročilo o poteku konference »kartela zveze živilskih delavcev«, ki se je vršila meseca aprila in na kateri so se storili važni zaključki za zboljšanje gmotnega položaja kakor tudi v pogledu nočnega in nedeljskega počitka živilskih delavcev, je postal podružnični predsednik s. Rakuša. K drugi točki dnevnega reda, »Nasprotne organizacije«, je poročal s. Eržen, ki je v daljšem govoru obrazložil namene fašističnih plačanec, ki se po vseh državah trudijo, da bi zatrli in onemogočili razredno delavsko gibanje. — Zborovalci so se dalje bavili še z raznimi organizacijskimi vprašanji, pri čemur so razpravljali tudi o potrebi razširitve delavskega tiska. Po zaključku zborovanja so se živilski delavci razšli z trdnim sklepom, da bodo posvetili vse svoje moči napredku in izpopolnitvi svoje strokovne organizacije, kakor tudi razširjenju delavskega časopisa.

Sedaj bo menda konec hujskanja »Večernika« proti marksizem. Te dni je namreč »Večernik« obračunal z marksizmom in drugo internacionalo s tem, da je napisal dolg članek pod naslovom »Samomor nem-

ške socialne demokracije«, ki končuje s trditvijo, češ »Druga internacionala je mrtva in ne bo nikoli več doživela pomembnejšega novega vstajenja, še manj pa zmage«. K takšni modrosti in pobožni želji »Večernika« seveda nimamo kaj pripomniti. Menda bo sedaj »Večernik« prenehal tudi hujskati proti mariborskim marksizem, ko je tako slavnostno pokopal drugo internacionalo in marksizem! Da bi ga le ne postalo spet strah pred mrtvimi!

Protí prirejanju shodov vajencev so te dni protestirali mariborski obrtniki na skupščini »Okrožnega odbora obrtniških združenj« za Maribor in okoliš; vajeniška vzgoja se ima prepustiti izključno le mojstrom itd. Vsekakor čudne nazore morajo imeti oni mojstri, ki protestirajo proti prirejanju vajeniških shodov, na katerih se vajencem nudi pouk in pravna razlaga jugoslovanskih zakonov!

»Prijatelj prirode« Maribor. V nedeljo, dne 28. maja izlet preko slapov Bistrice k Arehu. Odhod ob 3.45 uri od vogala Frankopaneve in Stritarjeve ulice. Hrano vzemite seboj. Vozna cena Din 12.—. Vodi Skrinjer.

Predavanje društva »Šola in dom«. Dne 31. maja 1933, to je prihodnje sredo, ob 8. uri zvečer se vrši v dvorani Ljudske univerze (Apolo-kino) predavanje prof. Šiliha o »Redovanju otrok«. Vstopnina ni. Starši, šolniki in prijatelji mladine vabljeni!

Požar na Pobrežju. Minulo sredo jutraj je izbruhnil ogenj v poslopju posestnika Janžekoviča na Pobrežju, ki je povzročil veliko škodo. Po večurnem naporu se je mariborskim in okoliškim gasilcem posrečilo ogenj lokalizirati.

Nov vozni red mestnega avtobusnega prometa na nekaterih podeželskih progah. Mestni avtobusni promet je uvedel vožnje na Reko in Radvanje (do gost. Hoste). Na Reko vozi avtobus ob sobotah ob 15.50 od Glavnega trga, ob nedeljah in praznikih odhod Glavni trg 5.30 in ob 18. uri, odhod z

Reke ob sobotah ob 17., ob nedeljah in praznikih 6.30 in 19. uri. Na Radvanje vozi samo ob nedeljah in praznikih in sicer: odhod izpred Glavnega kolodvora ob 4.50, Glavni trg 5.00, 5.30 in 18.45, odhod z Radvanja ob 5.17, 5.47 in 19. uri. Obenem se podaljša vožnja na progi Maribor-Selnica do Fale ob nedeljah in praznikih: odhod Maribor, Glavni trg ob 7. in 18.10 uri, odhod iz Fale ob 7.45 in 18.50.

Kupujte vstopnice v predprodaji za sportno slavlje Svobode v Mariboru.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Doe, koe cobite ea pissene, kupujte v togovini Ljudske ti-dkacne d. d., Slomškov trg 6

Celje.

Zborovanje kovinarjev. Savez metalnih radnika Jugoslavije sklicuje za nedeljo, dne 28. t. m., ob 9. uri dopoldne **veliko zborovanje** kovinarjev, ki se bo vršilo v lokalnih gostilne »Pri zelenem travniku«. Na zborovanju bodo poročali oblastni tajnik SMRJ s. Leskošek iz Ljubljane, in sicer o gmotnem položaju kovinarjev in intervencijah, ki jih je izvršila organizacija, o delavski zakonodaji pa dr. Reisman, Gojmir Jelenc in Viktor Eržen iz Maribora. Delavci udeležite se zborovanja polnoštevilno.

Hrastnik.

Dvoje predavanj. »O nastanku krščanstva« bo predaval prof. s. Teplj iz Maribora 27. maja ob 5. uri pop. v društvenem lokalu Svobode II. in 28. maja ob 9. uri dop. v dvorani Konsumnega društva rudarjev. Sodrugi in sodružice, ne zamudite lepe prilike, ki se vam nudi, da se поближе seznanite s predmetom, ki zanima slehernega izmed nas.

Pritožbe delavstva kemične tovarne. V oddelku »Alka« kemične tovarne je zbolela neka delavka na zastrupljenju. Neposredno nato ji je vodstvo tovarne službo odpovedalo. Na vprašanje, zakaj ji je bilo odpovedano, je dobila delavka pojasnilo, da radi tega, ker ni javila koliko časa bo bolezen predvidoma trajala, podjetje pa da ne more čakati naniž dokler bo okrevala. Nihče pa ni vprašal, kdo da je kriv, da je delavka zbolela. Šele na ponovne intervencije je podjetje delavko sprejelo zopet v delo. — Sedaj se je neki delavki v obratu pripetila nezgoda! stroj ji je odtrgal prst na roki. Radovedni smo, če bo treba tudi za to intervenirati, da jo bo podjetje po ozdravljenju zopet sprejelo v službo. Taki in slični pojavi nam nehoti vsiljujejo vprašanje, da li je zdravstvena komisija zadnji čas izvršila kakšen ogled »Alka« oddelka in dali je pregledala varnostne naprave ter ugotovila kako je poskrbljeno za zdravstveno zaščito v tem oddelku zaposlenega delavstva? Kakor pripoveduje delavstvo, je ventilacija v tem po strupenih plinih okuženem prostoru pomanjkljiva, ker je pač poskrbljeno za odvajanje zagušljivega, ne pa tudi za dovajanje svežega zraka. — Priporočljivo bi bilo tudi, da bi tovarna vpeljala posebni invalidski fond za delavstvo tega oddelka; delo samo po sebi in strupene kemične tvarine, s katerimi ima delavstvo opravka, zelo ogrožajo njegovo zdravje. Zlasti pa naj se poskrbi za zdravstveno zaščito delavstva s strogim izvajanjem zakonitih zdravstvenih predpisov.

Ptuj.

Giblamo se in delamo. Tukajšnja podružnica »Svobode« je priredila dne 14. t. m. izlet v Haloze, kateri je jako dobro uspel. Saj je polovica članov in članic na tem izletu uživala krasoto razcvetelega maja. Tudi drugi izlet k Sv. Marku niže Ptujja ni izpodletel, čeprav ni bilo toliko udeležencev kot prvič. V soboto, dne 27. t. m., priredi pevski odsek »Svobode« koncert v društveni dvorani, Panonska ul. 5, s pričetkom ob 8. uri zvečer. Pevci bodo izvajali 14

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon števil. 2324.

pesmi. Cene so znižane. Zato prijatelji petja prisrčno vabljeni! O Binkoštih pa, če bo lepo vreme, priredi podružnica izlet na Boč. Izletniki se odpeljejo z vlakom ob 8. uri zjutraj, kolesarji pa ob 7. uri od »Dravskega mostu«. Vrnemo se v ponedeljek zvečer. Prenočevali bomo na vrhu. Vabimo tudi druge podružnice, katerim je mogoče, da se sestanemo na vrhu. Prijatelji prirode prisrčno vabljeni! — Šalko.

Požigi, vlomi in uboji so v naši okolici na dnevnem redu. Pred kratkim je dvakrat gorelo na Hajdini. Zgorelo je osem poslopij, tri osebe so dobile močne opekline in se zdravijo v bolnici. Požigalcem so baje že ne sledu. — Preteklo sredo po noči so pa neznani storilci odnesli posestniki Plohl na Mestnem vrhu za 700 Din masti s posodo vret.

Pobijanje konkurence. Neki tujkajski čevljar je minulo soboto ob 13. uri v sveti jezici razbil veliko šipo prodajalne »Petovia« in pometal čevlje na ulico. Dvomimo, da bo ta način pobijanja konkurence vedel do uspeha.

Uboj prevžitkarja. Nekega Petka iz Dostal je dne 22. maja ubila hišna gospodinja Heričeva. Udarila ga je z železnim drogom po glavi. Pravi vzrok uboja bo dognala preiskava. — Torej tudi žene ne spoštujejo več »5. božje zapovedi«.

Esperantisti. Sestanek v ponedeljek, dne 29. t. m. ob 20. uri.

Razno.

Beseda gozdnega delavca na naslov katoliških nasprotnikov mednarodno organiziranega delavstva. Gozdni delavec iz okolice Poljčan nam piše: »Slovenec« vedno napada internacionalno organizirane delavce, češ, da se jih mora uničiti, da delavstvo ne sme biti internacionalno itd. »Slovenec« naj rajše pojasni, ali ni tudi rimsko-katoliška cerkev organizirana na mednarodni podlagi in to še veliko bolj strogo kot pa delavci, saj v tej cerkvi zapoveduje papež sam vernikom celega sveta. Če meni »Slovenec«, da delavec ne sme biti internacionalno organiziran, potem tudi ni treba, da bi bil začlanjen pri rimsko-katoliški cerkvi, ki nosi pečat mednarodne ustanove. »Slovenec« s svojimi nauki naravnost podi ljudi, ki se veri ne morejo odreči, v naročje pravoslavne cerkve. Ne vemo, če bo »Slovenec« prav, ali večni napadi na internacionalno morajo končno roditi le ta uspeh, da bodo verni kristjani prestopili v pravoslavje, da ne bodo grešili proti narodnim principom, potem pa bo konec večnih očitkov in zbadanja proti intern. organizacijam. Pravitako naj pojasni »Slovenec«, ali niso krščanski, posebno klerikalni denarni močotci internacionalni, saj so udeleženi pri nemških, poljskih, čeških, židovskih industrijah in trgovinah. Ali ne pomagajo ti gospodje

Vsaj enega novega naročnika

bom pridobil vsak teden za

»Delavsko Politiko«

To mora biti trden sklep vsakega zaupnika, vsakega zavodnega proletarca v letu 1933.

Sodrug! Ako boš to izvršil, uspehi ne bodo izostali!

utrjevati moč mednarodnega kapitala, ki potem našega domačega delavca-proletarca izsesava do zadnje kaplje krvi, medtem ko ga »Slovenec« tolaži z boljšim življenjem na drugem svetu. Že veliko revnih in izmožanih proletarcev je radi klerikalne in kapitalistične internacionale šlo prostovoljno na drug »boljši« svet, o katerem ve »Slovenec« toliko lepega povedati. Če bi bili delavci res internacionalno organizirani, čemur se protivi »Slovenec«, pa bi jim ne bilo treba prostovoljno umirati, pač pa bi storila mednarodna organizacija klerikalizma obenem s kapitalistično internacionalno žalosten konec.

Novemberske demonstracije v Ženevi, ki so zahtevale 15 smrtnih žrtev, so sedaj predmet sodne razprave. Glavna obtožba je neperjena proti socialistu Nicoleju, ki je baje vodil demonstrante pri naskoku na zborovanje švicarskih fašistov.

34.000 kinematografov obstoji točasno v prostranski sovjetski Rusiji. Tako ogromnem naraščanju kinopodjetij pa še ne more zadostiti domača filmska produkcija, zato mora vlada hočeš nočeš dovoljevati uvoz inozemskih filmov, ki sicer povečini ne odgovarjajo njenim vzgojnim tendencam.

Književnost.

B. Traven: Bela roža, naklada »Nolit« 1932. Beograd.

Nobenega dvoma ni, da je Traven ta »misteriozni« pisatelj tam daleč iz Mehike s svojimi socialno usmerjenimi spisi aktualnejši kakor je sam Jack London (razen »Železne pete«, ki je ena najboljših J. Londonovih knjig). In drugo dejstvo je, da je njegov secirni nož ostrejši in uspešnejši v svoji »operacijski raboti«, ki jo vrši nad telesom današnjega kapitalističnega družabnega reda — in baš radi tega se moramo posebej zaustaviti ob njegovem sijajnem sociološko pisanem delu »Bela roža«, ki je pred meseci izšlo v znani beograjski založbi »Nolit« v odličnem prevodu Jovana Popovića. — Radi pomanjkanja prostora nam ne dopušča, da bi se podrobneje po-

Širite naš list!

Razglas o licitaciji.

MESTNO NAČELSTVO V MARIBORU razpisuje za izvršitev **parketarskih del** pri zgradbi poslopja za carinsko pošto in carinske urade na glavnem kolodvoru v Mariboru

II. JAVNO PISMENO PONUDBENO LICITACIJO na dan

9. junija 1933 ob 11. uri dopoldne

v sobi št. 5 mestnega gradbenega urada v Mariboru. Pojasnila in ponudbeni pripomočki se proti plačilu napravni stroškov dobivajo med uradnimi urami istotam, soba št. 3.

Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na svoto odobrenega proračuna, ki znaša

za parketarska dela DIN 244.222-22

Pri prvi licitaciji je bil dosežen popust 12% na cene uradnega proračuna.

Ponudbe je kolekovati po § 9 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o taksah z dne 25. III. 1932, Službene Novine br. 70-XXIX z dne 26. III. 1932.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v »Službenih Novinah« in na razglasni deski mestnega načelstva mariborskega.

Mestno načelstvo mariborsko.

bavili z vso gradbo tega ultra socialno leposlovnega dela, vendar nam se nalaga v sveto dolžnost, da zainteresiramo tudi slovensko proletarsko občinstvo na delo, ki bi ga moralo brati s tisto ljubeznostjo in interesom, kakor je bilo napisano in vrženo v svet.

»Bela roža« to vam je plastičen popis in analiza ustrojstev ameriških kapitalističnih družb, čijih izkoriščevalni in ubijajoči sistem v vseh svojih detajlih organiziranih špekulacij nam vstaja kot životvorna sila; ob njenih utripih nam se odkriva vsa gniloba in »morala« in svetostajstvo ameriškega kapitalizma. Nezaslišane stvari nam se odkrivajo, ki jih ameriški dolarski kralji počenajo, neverjetne in vendar resnične zakulisne zadevščine nam se v vsej svoji nagoti razgaljajo, vse pa ima edino svrhu in sredstvo za cilj: dolarji, profit in »napredek«! Za ceno premogovnih liferacij! Za višino deviz v Wall Streetu! Za novo okupacijo petrolejskih vrelcev! Tisk, javno mnenje spada v generalštabe finančnih magnatov, štrajki so potrebni, da se jih uduši in razbijajo delavske organizacije, proletarijat to so numere čehovnih vrednot! Mi smo regulatorji in dajatelji in gospodarji vsega; mi antracit companyje, Condor Oil comp.! Za svetost in veličino naših milijonov nam ni mar, nas ne brigajo trpljenja naših helotov — takšen je princip: delaj in umri in ne tirjaj svojih pravic! Zakaj mi smo po svoji konstrukciji, v svojem bistvu, ciljih in delovnih metodah in v svojih problemih le majhna razlika v primeri z državo: mi moderna težka kapitalistična družba! Saj »edina razlika je samo v temu, da je težka kapitalistična družba večinoma boljše organizirana, prožnejše in spretnjeje upravljana kakor kakršnakoli država.« - »Bela roža« ta zemljiška posesti lastnina primitivno čustvojočih Indijancev tam nekje v severnem delu države Veracruz pa je središče pozornosti in grabežljivih interesov njih d. d., ki so spoznali, da se nahajajo na njeni zemlji bogati petrolejski vrelci. Vse advokatske večine s težkimi dolarji ne zaležejo, don Hacinto, ta član komunalne »Bele rože«, ne veruje v denar, ne podleže in vendar pade kot žrtev zahrbtnega umora potem, ko so ga zvalili v dežele »dolarskih možnosti«. Tu ga enostavno zbrisejo z liste živih, njegov podpis pa so kompanijski »asi« ponar-

redili. Izbili so škandali, mehiška vlada intervenira, protestira, Condor Oil comp. pa je zadostila svojemu cilju: Bela roža se depasira, vrtni stolpi zapojo svojo vrtajočo pesem. Petrolej! Ampak v USA so vsi škandali in kriminali v cvetočem razmerju in soglasju z oblastjo — kapitalom. Tu ne pomagajo nikakšni dokazi, kajti dokazni material je v primeri z neomajeno dolarsko aristokracijo enak ničli. Don Hacinto je padel. Belo rožo s celim svojim plemenom so »zmodernizirali« v kapitalistični jarem Condor Oil comp. in vsa svetost, nedotakljivost in nepodkupljivost njihove rodne grude prehaja v mastne, dobičkanosne fakture. In tamkaj, koder je nekoč, skozi veke človek zaupal svoji grudi, v svojo koruzo in oranže, živel ž njo veselo in brezbržno, tamkaj je pomandrana La rosa blanca in Condor Oil comp. črpa tisoče in tisoče hektolitrov petroleja — in nekoč svobodni združniki Bele rože so danes vprežena živina — stroj, ki proizvaia profite za predale in blagajne generalštaba »visokougledne družbe«. Tako je: »Poslužuj se samo dobro preizkušene recepta in potica ti bo uspela.«

Traven je s tem delom mojstersko obdelal kos današnjega družabno gospodarstvenega sistema, dal delu ne samo prepričevalno silo in moč domišljiji (kakor bo morada padlo v kake nerazvite malomeščanske glave!), ki naj bravca drži v nekakšnem romantično napetem odnosu — temveč: to je delo, ki ga smemo po pravici prištevati in imenovati za beletristično interpretacijo Marksovega »Kapitala«. In kakor je sodobni čas vse bolj in bolj krvavo pereče okupiran z nalogami politične ekonomije spričo propadajočega kapitalističnega gospodarstvenega reda, nam je ta mojstrovina Travn kot verno zrcalo in pomagalo in kompas za pravilno orientacijo današnjih dni, ki so hkrati zanesljivi znanilci jutra vstajajočega človeštva, tistega čoveštva, ki mu pripadajo jutrnji dnevi. Delavski narodi, ki bodo iz belih rož ustvarili rdeče rože v družbi brez vseh d. d. tega sveta.

Knjiga je napisana v lahko razumljivi srbohrvaščini in ne more kolikor toliko razumnemu čitatelju delati nobenih jezikovnih težkoč, zato jo toplo priporočamo vsem in vsakomur. Naroča se v vseh knjigarnah. Fr. — zar.

ZA DELAVNIKE

NA VASI IN V MESTU
POTREBUJETE POCENI OBLEKO

Izgotovili smo takšno za vas. Oglejte si v naših prodajalnah obleke

»SELO«

po Din 140.-, 150.-, 160.-,

za celo obleko. (Suknja, telovnik, hlače). Din 50.—, 55.—, 60.—, stanejo same hlače.

Javnosti postrežemo

z nizkimi cenami, dobrim blagom in veliko izbiro.

TIVAR OBLEKE

